

5388.

ACC. N:R. ....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Landskap: Halland ..... *Upptecknat av:* Harald Nilsson
Härad: Hög ..... *Adress:* Kung Oskarsväg 7, Lund
Socken: Knäred ..... *Berättat av:* se inne i saml.
Uppteckningsår: 1936. .... *Född år* ..... *i* .....

<i>Uppteckningen rör</i> Bränna svedja.	sid. 1-3.
Ljungbränning.	4.
Tiden för rågsådden.	5.
Jordbränning.	6-7.
Började odla råg i Brånalt.	8.
Första plogen i Brånalt.	9.

9 sid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5388

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Halland Upptecknat av: Harald Nilsson
Härad: Hök Adress: Kung Oscarsväg 7, Lund
Socken: Knäred. Berättat av Karl Petter Jakobsson
Uppteckningsår: 1936 Född år i Elmhult, Knäred.

Uppteckningen rör

Bränna svedja.

sid. 1.

Skriv endast på denna sida!

5388

Bränna svedja.

Meddelaren berättade att hans fader haft många svedjeland i röjhuggningar. (Kalhuggna skogsmarker). Det blev mycket god potatis på svedjorna och han sålde en hel del därav och gjorde sig en bra extra inkomst.

För att mylla ner potatisen användes ett särskilt redskap av trä, som benämndes p ä r e s k r a p a och som bestod av ett långt skaft med ett bredare huvud försett med 2 pinnar.

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

1.

Landskap: ..... Halland ..... Upptecknat av: ..... Harald Nilsson .....
 Härad: ..... Hök ..... Adress: ..... Kung Oscarsväg 7, Lund .....
 Socken: ..... Knäred ..... Berättat av ..... Nils Johansson .....
 Uppteckningsår: ..... 1936 ..... Född år ..... i Brånelt .....

Uppteckningen rör Bränna svedja.

Sid. 2 - 3.

Skriv endast på denna sida!

5388

Bränna svedja.

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

På 1870 och 80 talen hade meddelarens far en svedja eller, som de kallade det, ett s v e d j e l a n d på en plats söder om byn benämnd Lintan. Från den kringliggande skogen högg och drog man, under vinter, samman buskar och grenar och breddade ut dessa i ett tjockt lager på marken. Fram på vårsidan brändes riset en dag, när man väntat att det strax efter skulle komma regn, som band askan, så att den inte blåste bort innan man hann mylla ner den. Sedan sattes potatis. Detta tillgick så att man med en hacka luckrade upp en liten "jordplätt", 25 till 30 cm. i diam. och blandade jorden med aska. Sedan lades här 3 a 4 potatisar varefter man med hackan drog upp en liten, omkring 25 cm, hög askblandad, jordkulle över dessa. En dylik jordhög kallades en k u r i n g. På detta sätt fortsatte man över hela svedjelandet och lade kuringarna så tätt som möjligt medgåvo, bland jordfasta stenar och stubbar efter tidigare r ö j h u g g n i n g (kalhuggning). Potatisen blev

mycket god.

5388

På hösten såddes råg, sedan potatisen plockats upp. Efter rågskörden fick svedjelandet åter ligga några år varunder man lät kreaturen beta det gräs, som växte bra där. Sedan upprepades bränningen på nytt.

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

ACC. NR. 5388

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: ..... Halland ..... *Upptecknat av:* ..... Harald Nilsson .....
Härad: ..... Hög ..... *Adress:* ..... Kung Oscarsväg 7, Lund .....
Socken: ..... Knäred ..... *Berättat av* ..... Nils Pålsson .....
Uppteckningsår: ..... 1936 ..... *Född år* ..... 1852 i Brånalt, Knäred .....

Uppteckningen rör

Ljungbränning.

sid. 4.

Tiden för rågsådden.

" 5.

Skriv endast på denna sida!

5388

Ljungbränning.

På våren, i slutet av mars och april brändes ljungen för att få bete till fåren. Man fick då dels späd ljung och dels lite får-svingel (*Festuca* H.N.). Vid bränningen deltog en 35 till 4 karlar för att tända på och vakta elden. Man använde *a i n e r e s s l o r* till att släcka med.

Det dröjde 5 a 6 år innan bränningen upprepades på samma plats. Tjugo a fjugofem fördelade på olika platser brändes varej år för att få bete till 50 a 60 får.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

1.

5388

Tiden för rågsådden.

Rågen skulle sås "Mickelsmässe-mej".

5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

2.

Landskap: ..... Halland ..... Upptecknat av: ..... Harald Nilsson .....
Härad: ..... Hög ..... Adress: ..... Kung Oscarsväg 7, Lund .....
Socken: ..... Knäred ..... Berättat av ..... Aron Jönsson .....
Uppteckningsår: ..... 1936 ..... Född år ..... 1879 i Trälshult, Knäred, ...

Uppteckningen rör

Jordbränning.

sid. ~~6-7~~.

5388

"Jordbränning."

En man från byn Bölarp på "Ala haj" (öster om Laholm, en hedmark) bedrev omkring 1870 i flera år jordbränning, som hälftenbruk, i Trälshults vång i Knäred. Till markägaren skulle han härför lämna halva avkastningen av grödan, som alltid utgjordes av råg.

Marken där mannen brände utgjordes av ljunghed. Han skar med ett skärjärn upp långa, tunna jordtorvor, som rullades ihop i en spiral med ljungen inåt och ställde sedan på kant för att torka. Det var mycket egendomlig syn att se ett helt fält översållat med dylika jordhögar. Arbetet med att skära upp jordtorvorna skulle vara avslutat vid midsommar för att de skulle hinna torka till i augusti, då de brändes. Efter bränningen utspreddes askan jämnt över fältet och hackades ner varefter rågen såddes.

Skärjärnet var av det slag, som man ännu påträffar här och var, bestående av ett vinkelböjt, skýffelliknande järn med

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

1.

5388

långt träskaft med i ändan en rund "trilla", som stöddes mot låret eller ljumsken.

Sedan den omtalade mannen hållit på i en del år med jordbränning köpte han en tredjedel av gården där han bränt, och byggde sig själv en gård. Han fortsatte dock, även sedan med bränning och odlade nu utom råg även potatis och havre. Somliga av sina svedjor övergick han dock till att bruka som vanlig åker, med påförande av gödsel och bearbetning med åreder och harv.

7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

2.

Landskap: ..... Halland ..... Upptecknat av: ..... Harald Nilsson .....
Härad: ..... Hök. .... Adress: ..... Kung Oscarsväg 7, Lund .....
Socken: ..... Knäred ..... Berättat av: ..... Fredrika Pålsson .....
Uppteckningsår: ..... 1936 ..... Född år ..... i ..... Brånalt .....

Uppteckningen rör

Började odla råg i Brånalt. sid. **8.**

Första plogen i Brånalt. " **9.**

5388

Började odla råg i Brånalt.

Karl Persson, meddelarens far, lantbrukare i Brånalt började odla råg i denna by på 1860-talet, Tidigare hade man endast haft blandsäd, av korn och havre. Kornet växte sämre efter att man haft råg på en åker.

8

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

5388

Första plogén i byn Brånalt.

Karl Persson i Brånalt född i byn Ön 1845 anskaffade omkring 1870 en plog och det var den första här i byn. Folk sade till honom att han alldeles fördrävade jorden.

9

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
2.